

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/337922384>

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Article · December 2019

CITATIONS

0

READS

55

2 authors:

Василь Ковальчук

Alexander Dovzhenko Glukhiv National Pedagogical University

145 PUBLICATIONS 71 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Inna Marynchenko

Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University

16 PUBLICATIONS 1 CITATION

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Управління розвитком навчального закладу [View project](#)

Формування культури праці учнів професійно-технічних навчальних закладів художнього профілю [View project](#)

UDK 378

Vasyl KOVALCHUK – PhD hab (Pedagogical), Professor, Head of the Department Vocational Education and Technology of Agricultural Production, Glukhiv National Pedagogical University named after Alexander Dovzhenko, Glukhiv, Ukraine, postal code 41400 (v.i_kovalchuk@ukr.net)

ORCID: ID 0000-0002-5006-573X

Researcher: ID W-7299-2019

Inna MARYNCHENKO – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer in Professional Education and Computer Technology, Alexander Dovzhenko Glukhiv National Pedagogical University, Glukhiv, Ukraine, postal code 41400 (inna_sheludko@ukr.net)

ORCID: ID 0000-0001-5424-8085

Василь КОВАЛЬЧУК – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, м. Глухів, Україна, індекс 41400 (v.i_kovalchuk@ukr.net)

Інна МАРИНЧЕНКО – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри професійної освіти та комп'ютерних технологій, Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка, м. Глухів, Україна, індекс 41400 (inna_sheludko@ukr.net)

FUTURE VOCATIONAL TRAINING TEACHERS'S PEDAGOGICAL MASTERY LEVEL MEASURING

Abstract. The objective of the study is to measure the level of future vocational training teachers' pedagogical mastery in the system of vocational education. The research methodology is based on the compliance of methods: quizzing, conversations, dialogues, observations, and surveying to measure the level of future vocational training teachers' pedagogical mastery in the system of vocational education. The article presents some certain scientific novelty that is defined as the ability to measure the level of future vocational training teachers' pedagogical mastery in the system of vocational education using the SWOT analysis aimed at determining the future vocational training teachers' difficulties in their professional activity. The SWOT analysis guaranteed defining one's strong and weak points, as well as opportunities and external threats for vocational training teachers' professional self-development boosting pedagogical mastery improvement. The survey was conducted among students (future vocational training teachers) aimed at presenting a SWOT-verified score-based scale for measuring the level of future vocational training teachers' pedagogical mastery. Thus, the most significant and obvious strong points of the respondents demonstrating high and medium levels of pedagogical mastery: communicative skills (79%), speaking fluency (85.5%), mobility (72.2%), optimism (83.9%). The most significant and obvious weak points: the ability to assess the situation objectively (40.3%), the lack of a clearly planned schedule and consistent actions (61.3%), distractedness (67.7%), priorities setting difficulties (72, 6%).

Key words: SWOT analysis, pedagogical mastery, a vocational training teacher, institution of vocational education, pedagogical mastery improvement.

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Анотація. Мета дослідження є визначення рівня розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів професійного навчання. **Методологія дослідження** спирається на поєднання методів: анкетування, бесіди, діалогу, спостереження, опитування для визначення рівня розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів професійного навчання. **Наукова новизна** статті полягає у визначенні сформованості рівнів розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів професійного навчання з використанням SWOT-аналізу для визначення труднощів майбутньої професійної діяльності. Визначено сильні та слабкі сторони, а також можливості й зовнішні загрози у професійній діяльності, що впливають на розвиток педагогічної майстерності. У результаті SWOT-аналізу майбутні педагоги професійного навчання мали змогу оцінити свої сильні і слабкі сторони, а також можливості й зовнішні загрози у тому аспекті професійного саморозвитку, що безпосередньо стосується педагогічної майстерності. Нами було проведено дослідження серед студентів – майбутніх педагогів професійного навчання за результатами якого нами створена SWOT-зважена бальна оцінка рівнів розвитку педагогічної майстерності. Таким чином, найбільш значущі і очевидні сильні сторони респондентів, які знаходяться на високому та середньому рівнях: комунікабельність (79%), грамотна мова (85,5%), рухливість (72,2%), оптимізм (83,9%). Найбільш значимі і очевидні недоліки опитаних – здатність об'єктивно оцінювати ситуацію (40,3%), відсутність чітко розпланованого графіка і послідовних дій (61,3%), абстрактність на сторонні справи (67,7%), труднощі при визначенні пріоритетів (72,6%).

Ключові слова: SWOT-аналіз, педагогічна майстерність, педагог професійного навчання, заклад професійної (професійно-технічної) освіти, розвиток педагогічної майстерності.

Постановка проблеми. В сучасних умовах реформування системи освіти актуалізується проблема переорієнтації освітнього процесу на запити суспільства та потреби ринку праці. Особливо це виражено в професійній (професійно-технічній) освіті, де не вистачає фахових педагогів професійного навчання. Високий рівень розвитку професійно важливих якостей сприяє значному підвищенню ефективності праці, а також підвищення рівня внутрішньої мотивації. У сучасних умовах процес підвищення педагогічної майстерності супроводжується використанням інноваційних технологій навчання, які активізують навчально-пізнавальну діяльність педагога професійного навчання, мотивацію, професійну ідентичність, розвивають особистісні якості, дозволяють будувати індивідуальну траєкторію розвитку педагогічної майстерності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, присвячені безперервній професійній (професійно-технічній) освіті, її кадровому забезпеченню, знаходять відображення в педагогічних дослідженнях С. Гончаренко, Р. Гуревич, М. Кадемія, О. Коваленко, В. Ковальчук, М. Копельчак, В. Луговий, Н. Ничкало, В. Олійник, В. Радкевич, В. Скакун, Я. Собко, С. Сисоєва, І. Стариков, Л. Сущенцева, О. Щербак, в яких обґрунтовано актуальні напрями модифікації професійної підготовки виробничого персоналу в умовах сучасного ринку праці; виокремлено оптимальні моделі організації діяльності закладів професійної (професійно-технічної) освіти; визначено найбільш результативні варіанти методичного забезпечення процесу навчання.

До суміжних проблематиці формування та розвитку педагогічної майстерності педагогів професійного навчання у післядипломній освіті зазначено у таких кандидатських і докторських дисертаціях Г. Басаргіна, В. Євдокимов, Г. Жуков, А. Карельська, О. Кривошеєва, В. Кузнецов, О. Макаренко, Ю. Торба, В. Олійник, Л. Шевчук, О. Юртаєва, О. Ягупова, обґрунтувавши у цілому шляхи набуття педагогом професійного навчання особистісно-професійних якостей, необхідних для ефективної взаємодії зі своїми учнями.

На особливу увагу заслуговують праці таких науковців, як В. Абрамян, М. Барахтян, Є. Барбіна, О. Булатова, Н. Волкова, М. Гриньова, О. Дубасенюк, І. Зязюн, Г. Переухенко, О. Пехота, С. Сисоєва, Т. Суценко, Н. Тарасевич, С. Швидка. Авторами розроблено теоретичні й методичні засади розвитку педагогічної майстерності або окремих її складових у різних категорій педагогів, представлено ефективний інструментарій її здобуття і вимірювання (Ковальчук, 2014).

Метою статті є визначення рівня розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів професійного навчання.

Виклад основного матеріалу. Необхідність кардинальних змін, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності української професійної освіти, вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною освітньою системою в нових економічних і соціокультурних умовах, інтеграції її в європейський і світовий освітній простір об'єктивно зумовлюють ключову роль педагога професійного навчання. Умови сьогодення вимагають від самих педагогів професійного навчання володіння комплексом спеціальних та психолого-педагогічних знань, умінь і навичок, сформованість методологічного мислення, висока загальна і професійна культура, розвиненість спеціальних здібностей і професійно значущих якостей особистості, найвищим виявом розвитку яких є їхня творча індивідуальність (Оверко, 2016).

Для забезпечення успішності професійної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання виступає їх педагогічна майстерність.

Шляхи реалізації траєкторії розвитку педагогічної майстерності в окремому циклі підготовки майбутніх педагогів професійного навчання пов'язується із забезпеченням єдності очної та дистанційної взаємодії викладачів зі студентами під час їх навчання у закладах вищої освіти. У процесі цієї взаємодії діяльність суб'єктів професійної освіти має бути вибірково орієнтована на цільові орієнтири, визначені відповідно до структури педагогічної майстерності майбутнього педагога професійного навчання (Ковальчук, 2014).

Здійснивши глибокий аналіз усього різноманіття наявних методик дослідження проблеми професійного розвитку особистості, ми вирішили застосувати відомий інструмент стратегічного управління, а саме, метод SWOT-аналізу для вироблення ефективної стратегії прийняття рішень в аспекті даної проблеми.

Одним із ключових положень нашого дослідження виступає теза про те, що в кожному модулі вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» має відбуватися визначення рівня розвитку педагогічної майстерності майбутнього педагога професійного навчання та надання на основі результатів цієї процедури вихідних рекомендацій щодо розвитку цієї професійної якості.

Згідно з нашим задумом, визначення траєкторії розвитку педагогічної майстерності відбувається в процесі бесіди зі студентом, який вивчає дисципліну «Педагогічна майстерність». Мета цієї бесіди полягає в усвідомленні студентом труднощів свого професійного розвитку в контексті педагогічної майстерності. Вважаємо, що це усвідомлення у поєднанні з результатами SWOT-аналізу за певних умов може стати основою для самопроекування студентом – майбутнім педагогом професійного навчання власної активності під час вивчення дисципліни «Педагогічна майстерність» та подальшої професійної діяльності. Ця бесіда відбувалася у вільному режимі відповідно до змісту робочої програми вказаної нами навчальної дисципліни за рахунок індивідуальних консультацій, бесід, круглих столів із виконання планів самостійної роботи.

У ході такого спілкування ми врахували результати формального моніторингу активності у професійному саморозвитку майбутніх педагогів професійного навчання. Мета бесіди полягає в тому,

щоб зробити так, що студент усвідомлював свої труднощі й на основі цього усвідомлення здійснював SWOT – самоаналіз рівня розвитку своєї педагогічної майстерності під час вивчення певного модуля дисципліни «Педагогічна майстерність». При цьому викладач виступав по суті носієм експертного знання – поєднання теоретичного розуміння проблеми і практичних навичок її вирішення, ефективність яких доведена в результаті його практичної діяльності в цій сфері (Ковальчук, 2015).

Вибір цього методу мотивований тим, що SWOT-аналіз у загальному вигляді не містить економічних категорій, його можна застосовувати до будь-яких організацій, окремих людей і країн для побудови стратегій у різноманітних галузях діяльності (Виханский, 2005, с. 64-65). У стратегічному плануванні SWOT-аналіз – це аналіз, що полягає в розділенні чинників і явищ на чотири категорії, а саме: сильних (переваги) (Strengths) і слабких (недоліки) (Weaknesses) сторін проблеми, можливостей (Opportunities), що відкриваються за умов його реалізації, та ризиків (Threats), пов'язаних із його здійсненням. Пріоритетом у проведенні SWOT-аналізу, як і проведенні інших досліджень та стратегічного планування, є вміння мислити, уміння подивитися на об'єкт дослідження «поглядом із боку». Якщо дослідник у змозі відійти від своїх суб'єктивних оцінок (особистісні оцінки завжди мають суб'єктивний характер), уважно переглянути параметри SWOT, оцінюючи їх нібито ззовні, взяти на себе роль потенційного чи реального керівника/замовника, або конкурента чи стороннього спостерігача, то можна скласти об'єктивний SWOT-аналіз. Спеціальної освіти для базисного варіанта не треба (Акмаева, 2006, с. 52).

Використання цього методу зумовлено ще й тим, що в контексті концепції професійного розвитку Д. Сьюпера кожен фахівець має займати суб'єктну позицію щодо свого професійного розвитку на будь-якому етапі своєї трудової біографії і відстежувати ознаки проблем у цій сфері. При цьому для подолання труднощів, які виникають, необхідно починати з постановки тактичних і перспективних цілей, для чого й було створено SWOT-аналіз, який дає змогу оцінити свої сильні та слабкі сторони, а також можливості й зовнішні загрози у професійній діяльності (Гринкруг, 2012).

Під час проведення детального розгляду діяльності майбутніх педагогів професійного навчання SWOT-аналіз дозволить нам виявити причини ефективності чи неефективності діяльності, та на їх основі зробити висновок, у якому напрямку він повинен працювати (Ковальчук, 2014).

Як наголошується у спеціальній літературі, присвяченій використанню SWOT-аналізу у практиці професійної (професійно-технічної) освіти, при оцінюванні сильних сторін фахівця або його внутрішніх ресурсів необхідно визначити наявні теоретичні та практичні знання й навички, а також особистісні особливості, які можуть допомогти в досягненні цілей. При цьому слабкі сторони – це недоліки, до яких можуть належати: недостатній розвиток тих чи інших якостей особистості, відсутність необхідного досвіду роботи чи освіти. Визначення слабких сторін і подальша робота над ними, а також подальший розвиток і застосування внутрішніх ресурсів можуть сприяти досягненню поставленої професійної мети (Ковальчук, 2014).

Таким чином, беручи до уваги «плюси» і «мінуси» SWOT-аналізу, можна застосувати цей інструмент до розгляду проблеми професійного розвитку особистості студентів – майбутніх педагогів професійного навчання. Будемо спиратися на власний досвід і бажання цілеспрямовано з урахуванням особистих якостей удосконалювати свій професійний рівень, вчитися визначати стратегію власного професійного розвитку (Ковальчук, 2014).

SWOT-самоаналіз труднощів діяльності в аспекті розвитку педагогічної майстерності ми проводимо після вивчення першого модуля дисципліни «Педагогічна майстерність» за спеціально розробленою анкетой. У анкетуванні брали участь 62 студенти – майбутні педагоги професійного навчання. Дані стандартної матриці для SWOT-самоаналізу наведені в Таблиці 1.

Результати SWOT-самоаналізу на основі стандартної матриці

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Допитливість. 2. Комунікабельність, тактовність. 3. Грамотна мова. 4. Відповідальне ставлення до справи. 5. Володіння об'ємною теоретичною базою. 6. Стійка нервова система. 7. Хороша пам'ять. 8. Впевненість у собі. 9. Рухливість, гнучкість. 10. Здатність творчо підходити до вирішення проблем. 11. Здатність об'єктивно оцінювати ситуацію. 12. Життєлюбність, оптимізм. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Середній ступінь організації робочого процесу, відсутність чітко розпланованого графіка і послідовних дій. 2. Абстрактний на сторонні справи. 3. Труднощі при визначенні пріоритетів, прагнення охопити дуже великий обсяг інформації. 4. Нестача сили волі. 5. Легкість досягнення компромісів з роботодавцем. 6. Відсутність спроб спробувати себе в принципово нових видах діяльності.
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Позитивне соціальне оточення. Коло розсудливих адекватних людей. 2. Навчання в інтелектуальному середовищі, що характеризується постійними потоками нових ідей. 3. Безпосереднє спілкування з викладачами та студентами. 4. Участь у громадському житті університету, написання статей, створення проєктів. 5. Розвинена інформаційне середовище, використання різних освітніх ресурсів. 6. Отримання диплома, що підтверджує високу якість освіти. Навчання у ЗВО, що користується попитом у роботодавців. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Невеликий практичний досвід. 2. Посилення конкуренції на ринку праці. 3. Ігнорування участі в різних професійних тренінгах, семінарах, конференціях. 4. Розмите уявлення про зворотний бік професійної діяльності. 5. Нерозуміння керівників організацій всієї важливості залучення професійних менеджерів до управління організацією.

Якщо вести мову про слабкі сторони при наявних можливостях, то можна відзначити, що, наприклад, прагнення охоплювати великі обсяги інформації при величезній різноманітності інформаційних джерел може привести до виникнення затримок у виконанні роботи або принаймні великих труднощів при роботі з великими масивами інформації. Така можливість, як участь у громадському житті університету, написання статей, дозволить студенту, майбутньому педагогу професійного навчання більш ретельно, раціонально планувати свій час для того, щоб вміло поєднувати суспільне життя з навчанням. У результаті цього студент отримає навички грамотного планування, управління своїм часом. Гарантія реалізації даного припущення неоднозначна. З одного боку, його втілення підтверджується сильною стороною студента – відповідальним ставленням до будь-якого питання. Прагнення якісно виконати роботу змусить його грамотно розпланувати час, щоб все встигнути. Але з іншого боку, є і слабка риса – недолік сили волі. Студент може відмовитися від участі в суспільному житті з метою попередження труднощів у освітньому процесі у зв'язку з великим навантаженням.

Недооцінка професійних якостей молодого фахівця несприятливо позначиться на становленні студента, як грамотного фахівця. Створюється нова загроза – молодий фахівець не зможе проявити свої навички та додаткові вміння, і, таким чином, знизить свій потенціал. У нашому випадку такі сильні сторони, як розвинені комунікативні навички, гнучкість, впевненість в собі, володіння об'ємною інформаційною базою

допоможуть запобігти можливі негативні тенденції. У будь-якому випадку, людина зможе себе реалізувати (Воробьева, 2019). Таким чином, ми провели дослідження серед студентів майбутніх педагогів професійного навчання за результатами якого створили SWOT-зважену бальну оцінку рівнів розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів професійного навчання. Результати дослідження подано в таблиці 2.

Таблиця 2.

SWOT-зважена бальна оцінка

	Рівні розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів професійного навчання					
	Високий		Середній		Низький	
	Абсолютне число	У %	Абсолютне число	У %	Абсолютне число	У %
1. Комунікбельність, тактовність.	34	54,8	15	24,2	13	21,0
2. Грамотна мова.	36	58,1	17	27,4	9	14,5
3. Рухливість, гнучкість.	31	50,0	20	32,2	11	17,7
4. Життєлюбність, оптимізм.	29	46,8	23	37,1	10	16,1
5. Хороша пам'ять.	27	43,5	29	46,8	6	9,7
6. Володіння об'ємною теоретичною базою.	25	40,3	19	30,6	18	29,1
7. Здатність творчо підходити до вирішення проблем.	21	33,9	23	37,1	18	29,0
8. Відповідальне ставлення до справи.	16	25,8	27	43,6	19	30,6
9. Допитливість	14	22,6	19	30,6	29	46,8
10. Стийка нервова система.	15	24,2	17	27,4	30	48,4
11. Впевненість у собі.	12	19,3	14	22,6	36	58,1
12. Здатність об'єктивно оцінювати ситуацію.	10	16,1	15	24,2	37	59,7
13. Ступінь організації робочого процесу, чітко розпланований графік і послідовність дій	23	37,1	15	24,2	24	38,7
14. Абстрактність на сторонні справи.	24	38,7	18	29,0	20	32,3
15. Визначення пріоритетів, прагнення охопити дуже великий обсяг інформації.	19	30,7	26	41,9	17	27,4
16. Нестача сили волі.	21	33,9	17	27,4	24	38,7
17. Легкість досягнення компромісів.	23	37,1	14	22,6	25	40,3
18. Відсутність спроб спробувати себе в принципово нових видах діяльності.	25	40,3	19	30,7	18	29,0

Таким чином, найбільш значущі і очевидні сильні сторони респондентів які знаходяться на високому та середньому рівнях: комунікабельність (79%), грамотна мова (85,5%), рухливість (72,2%), оптимізм (83,9%).

Найбільш вагомі й очевидні недоліки опитаних – здатність об'єктивно оцінювати ситуацію (40,3%), відсутність чітко розпланованого графіка і послідовних дій (61,3%), абстрактність на сторонні справи (67,7%), труднощі при визначенні пріоритетів (72,6%).

Можливості, на які слід звернути увагу – позитивне соціальне оточення, безпосереднє спілкування в межах університету, розвинена інформаційне середовище, можливість використання різних освітніх ресурсів, в кінцевому підсумку – закінчення закладу вищої освіти з хорошою репутацією.

Загрози, на які слід звернути увагу – невеликий практичний досвід, ігнорування участі в різних наукових заходах, що проводяться в межах і за межами університету.

Для подальшого успішного професійного розвитку необхідно збільшити активність студента, а також вжити систему заходів, спрямованих на вдосконалення організованості і дисциплінованості (Воробьева, 2019).

На основі проведених розрахунків можна сформулювати висновок про те, що для досягнення головної мети – «Створення перспектив подальшого професійного розвитку студента – майбутнього педагога професійного навчання» найбільш доцільно вдатися до реалізації наступних заходів: участь у професійних тренінгах та семінарах в межах і за межами закладу вищої освіти, в наукових конференціях, участь у громадському житті закладу вищої освіти, надання допомоги в проведенні акцій, загальноосвітніх та розважальних заходів. (Изотова, Киселёва, Романов, 2016).

За нашими спостереженнями, застосування SWOT – самоаналізу на етапі вивчення першого модуля дисципліни «Педагогічна майстерність» дало змогу майбутнім педагогам професійного навчання визначити власні ресурси, оцінити реальні перспективи досягнення мети. Іншими словами, скласти своєрідну систематизовану картину труднощів, з якими вони стикатимуться у своїй професійно-педагогічній діяльності.

Відзначимо, що залежно від реальних результатів формального моніторингу, SWOT-самоаналізу, майбутній педагог професійного навчання отримує підґрунтя для прийняття рішення про зосередження на розвитку своїх особистісних якостей, фахових навичок, конкретизації цілей своєї професійної діяльності тощо, що може буде здійснено у процесі самостійної пізнавальної діяльності.

Залежно від результатів формального моніторингу, SWOT-самоаналізу, бесіди з викладачем студент: або зосередитися на розвитку особистісних якостей, знань, набутті певних навичок у процесі запланованих обов'язкових факультативів, або вдатися до додаткових самостійних занять, або визначити для себе інші альтернативні способи професійного саморозвитку.

Висновки і перспективи подальших розвідок. У результаті SWOT-аналізу майбутні педагоги професійного навчання мали змогу оцінити свої сильні і слабкі сторони, а також можливості й зовнішні загрози у тому аспекті професійного саморозвитку, що безпосередньо стосується педагогічної майстерності.

Іншими словами, скласти своєрідну систематизовану картину труднощів, з якими вони стикатимуться у своїй майбутній професійній діяльності. Отримані дані сприяли тому, що кожен зі студентів отримав реальні дані для управління своєю кар'єрою на тому етапі своєї біографії, на якому він перебуває в даний час.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ І ЛІТЕРАТУРИ

- Алмаева, Р. И.** (2006). *Стратегическое планирование и стратегический менеджмент*: учебник. Москва: Финансы и статистика, 208 с.
- Виханский, О. С.** (2005). *Стратегическое управление*: учебник (2-е изд., перераб. и доп.). Москва: Экономист, 296 с.
- Воробьева, М. В.** (2019). *Применение методики SWOT-анализа и построение дерева решений в исследовании проблемы профессионального развития личности*. Режим доступу: <http://sibac.info/archive/economy>.
- Гринкруг, Л. С.** (2012). *SWOT-анализ процессов профессионально-личностного совершенствования преподавателей вузов*. Человеческий потенциал ВУЗа: Потребности и возможности развития. Режим доступу: <http://www.rae.ru/monographs/177>.
- Изотова, Л. Е., Киселёва, Е. С., Романов, Д. А.** (2016). *Особенности SWOT-анализа компетенций и личностно-профессиональных качеств*. Ученые записки университета имени П.Ф. Лесгафта Кубанского государственного технологического университета, Краснодар, 5 (135).
- Ковальчук, В. І.** (2015). *Використання SWOT-аналізу для визначення труднощів професійної діяльності майстрів виробничого навчання ПТНЗ в аспекті розвитку педагогічної майстерності*. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, С. 32–35.
- Ковальчук, В. І.** (2014). *Результаты экспериментальной работы по развитию педагогического мастерства мастеров производственного обучения ПТУЗ в системе повышения квалификации*. Азимут научных исследований: педагогика и психология, 2, С. 44–46.
- Оверко, Н. Я.** (2016). *Розвиток педагогічної майстерності викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів кулінарного профілю у процесі підвищення кваліфікації*. (дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 Теорія і методика професійної освіти). Львів, 258 с.

REFERENCES

- Almaeva, R. Y.** (2006) *Stratehichne planuvannya ta stratehichniy menedzhment*: uchebnyk [Strategic Planning and Strategic Management]. Moscow: Finance and Statistics. [in Russian].
- Vykhanskiy, O. S.** (2005). *Stratehicheskoe upravlenye*: uchenyk [Strategic management]. (2th ed.). Moscow: Economist. [in Russian].
- Vorobeva, M. V.** (2019). *Prymenenye metodyky SWOT-analyza y postroyeniye dereva resheniy v yssledovaniiy problemu professionalnogo razvytiya lychnosty* [Application of the methodology of SWOT analysis and building a decision tree in the study of the problem of professional development]. Retrieved from: <http://sibac.info/archive/economy>. [in Russian].
- Hrynkruh, L. S.** (2012). *SWOT-analiz protsessov professionalno-lychnostnoho sovershenstvovaniya prepodavateley vuzov* [SWOT analysis of the processes of professional and personal improvement of university teachers]. *Chelovecheskiy potentsyal VUZA: Potrebnosty y vozmozhnosty razvytiya*. Retrieved from: <http://www.rae.ru/monographs/177>. [in Russian].
- Yzotova, L.E., Kyseleva, E. S., Romanov, D. A.** (2016). *Osobennosty SWOT-analyza kompetentsiy y lychnosno-professionalnykh kachestv* [Features of the SWOT analysis of competencies and personal and professional qualities.] *Uchenye zapysky unyversyteta ymeny P.F. Leshafta Kubanskoho hosudarstvennogo tekhnolohycheskoho unyversyteta*. Krasnodar. 5 (135). [in Russian].
- Kovalchuk, V. I.** (2015). *Vykorystannya SWOT-analizu dlia vyznachennia trudnoshchiv profesiinoi diialnosti maistriv vyrobnychoho navchannya PTNZ v aspekti rozvytku pedahohichnoi maisternosti* [The use of SWOT-analysis to identify the difficulties of professional activity of masters of industrial training of VET in the aspect of development of pedagogical skills]. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. [in Ukrainian].
- Kovalchuk, V. I.** (2014). *Rezultaty eksperymentalnoi roboty z rozvytku pedahohichnoi maisternosti maistriv vyrobnychoho navchannya PTNZ u systemi pidvyshchennia kvalifikatsii* [The results of experimental work on the development of pedagogical skills of masters of vocational training of vocational schools in the continuing education system]. *Azymut naukovykh doslidzhen: pedahohika i psykholohiia*. (2). [in Ukrainian].
- Overno, N. Ya.** (2016). *Rozvytok pedahohichnoi maisternosti vykladachiv spetsialnykh dystsyplyn profesiino-tekhnichnykh navchalnykh zakladiv kulinarного profilu u protsesi pidvyshchennia kvalifikatsii* [Development of pedagogical skills of teachers of special disciplines of vocational schools of culinary profile in the process of professional development]. (*the dissertation of the candidate of pedagogical sciences*). Lviv. [in Ukrainian].